KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 30.9.2009
KOM(2009) 495 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Unia Europejska i Ameryka Łacińska: partnerzy na arenie międzynarodowej

{SEK(2009) 1227}

Unia Europejska i Ameryka Łacińska: partnerzy na arenie międzynarodowej

1. WPROWADZENIE

Strategiczne partnerstwo między Unią Europejską (UE) i krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów[1] zawarto w Rio de Janeiro w 1999 r. W ciągu ostatnich dziesięciu lat w Europie, Ameryce Łacińskiej i na całym świecie zaszło wiele zmian, przynosząc nowe wyzwania i priorytety.

W niniejszym komunikacie dokonuje się oceny stanu strategicznego partnerstwa z Ameryką Łacińską oraz wyników realizacji strategii Komisji w odniesieniu do Ameryki Łacińskiej, zgodnie z komunikatem z 2005 r. „Wzmocnione partnerstwo między Unią Europejską i Ameryką Łacińską[2]". Przez ostatnie dwadzieścia lat oba regiony współpracowały na wielu forach regionalnych, dwustronnych, wielostronnych i sektorowych w szerokim zakresie tematycznym. UE jest dzisiaj drugim co do wielkości partnerem handlowym Ameryki Łacińskiej oraz największym inwestorem w regionie. W ciągu ostatnich dziesięciu lat Komisja Europejska sfinansowała ponad 450 projektów i programów na kwotę ponad 3 mld EUR. W oparciu o zdobyte doświadczenie w niniejszym komunikacie określa się kierunek, w jakim powinna podążać strategia Komisji w regionie w nadchodzących latach.

W komunikacie podejmuje się także kwestię wyzwań, jakimi są dla obu regionów ogólnoświatowy kryzys ekonomiczny i finansowy (zwany dalej „kryzysem"), zmiany klimatu oraz inne kwestie, które nabrały znaczenia w stosunkach dwustronnych jeśli chodzi o Amerykę Łacińską, szczególnie migracja.

Jednocześnie zbliża się termin przeglądu śródokresowego dokumentów Wspólnoty Europejskiej dotyczących strategii regionalnych i krajowych na lata 2007-2013, co stanowi okazję do przystosowania obecnie istniejących instrumentów współpracy do nowych potrzeb i okoliczności.

Niniejszy komunikat stanowi również wkład w konstruktywne przygotowania do kolejnego szczytu UE – Ameryka Łacińska i Karaiby, planowanego na wiosnę 2010 r. w Hiszpanii. Ma on na celu znalezienie efektów synergii z innymi zinstytucjonalizowanymi programami dialogu politycznego, których UE lub jej państwa członkowskie są stronami (np. spotkania na szczeblu ministrów w ramach grupy UE – Rio oraz szczyty iberoamerykańskie). Wszystko to powinno pobudzić współpracę między UE i Ameryką Łacińską.

2. STRATEGICZNI PARTNERZY NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ: DOTYCHCZASOWE OSIĄGNIĘCIA I NOWE WYZWANIA

2.1. Osiągnięcia

W swoim komunikacie z 2005 r. „Wzmocnione partnerstwo między Unią Europejską i Ameryką Łacińską" Komisja wyraziła chęć pogłębienia politycznego i strategicznego dialogu między tymi dwoma regionami w kilku ważnych obszarach. Najważniejsze cele – które są

---

[1] Szczyty UE – Ameryka Łacińska i Karaiby obejmują również kraje Karaibów będące stronami umowy z Kotonu. Niniejszy komunikat dotyczy stosunków UE – Ameryka Łacińska.

[2] COM(2005) 636 z 8.12.2005.

jednocześnie bieżącymi priorytetami strategicznymi UE – to: promowanie integracji regionalnej i negocjacji w sprawie podpisania układów o stowarzyszeniu z podregionami w Ameryce Łacińskiej; współpraca na rzecz rozwoju w celu ograniczenia ubóstwa i nierówności społecznych oraz podniesienia poziomu edukacji.

Najważniejsze wyniki dotychczasowej współpracy między dwoma regionami można podsumować następująco:

- Większa koordynacja kwestii strategicznych oraz dialogu politycznego i sektorowego

Regularne szczyty UE – Ameryka Łacińska i Karaiby są bardzo istotnym elementem realizacji strategicznego partnerstwa. Ułatwiają one prowadzenie dialogu politycznego na najwyższym szczeblu, podkreślają szczególny charakter tych stosunków oraz są źródłem tematów wymagających omówienia przez strony. Ostatni szczyt w Limie w 2008 r. był okazją do omówienia stanowisk w strategicznych kwestiach zajmujących ważne miejsca w programach międzynarodowych i regionalnych, takich jak ubóstwo i zmiany klimatu. Podobną tendencję można zauważyć na innych spotkaniach regionalnych wysokiego szczebla, jak np. spotkanie na szczeblu ministrów UE – Grupa z Rio, które miało miejsce w Pradze w maju 2009 r. i dotyczyło kryzysu gospodarczego i finansowego, energii odnawialnej i bezpieczeństwa energetycznego.

W ostatnich latach strategiczny regionalny dialog sektorowy na wysokim szczeblu został znacznie pogłębiony, szczególnie w obszarze zrównoważonego rozwoju, narkotyków i migracji. W ramach przygotowań do szczytu w Limie Komisja zorganizowała pierwsze spotkanie UE – Ameryka Łacińska i Karaiby na szczeblu ministrów poświęcone kwestiom ochrony środowiska (Bruksela, marzec 2008 r.). Walka ze zmianami klimatu nabiera coraz większego znaczenia w stosunkach dwustronnych i była jednym z głównych tematów omawianych w Limie. W wyniku szczytu powstał program EUrocLIMA, wspólna inicjatywa UE i Ameryki Łacińskiej wspierająca współpracę międzyregionalną w zakresie zmian klimatu w celu ograniczenia ich wpływu i przyczynienia się do zminimalizowania ich negatywnych skutków. Na szczycie w Limie wezwano również do dalszego pogłębiania zorganizowanego i kompleksowego dialogu w sprawie migracji, który zapoczątkowano 30 czerwca 2009 r. i w ramach którego rozwiązuje się kwestie legalnej i nielegalnej migracji, jak również migracji i rozwoju. Dialog sektorowy toczy się także na poziomie podregionalnym i dwustronnym, np. w obszarach narkotyków, praw człowieka, edukacji, kultury, nauki i techniki.

Innym ważnym elementem strategicznego partnerstwa UE – Ameryka Łacińska i Karaiby jest zacieśnienie współpracy między Ameryką Łacińską i krajami Karaibów. W deklaracjach przyjętych na różnych szczytach wzywa się do wspierania konsolidacji stosunków między UE i regionem Morza Karaibskiego. Oba podregiony zawarły już ze sobą różne traktaty i porozumienia. Współpraca wszystkich krajów regionu Morza Karaibskiego odbywa się w ramach Stowarzyszenia Państw Karaibskich, w którym od wiosny 2009 r. Komisja pełni rolę obserwatora.

Szczyt	**Najważniejsze skutki dla Ameryki Łacińskiej**
1. Rio de Janeiro, 1999	Początek strategicznego partnerstwa UE – Ameryka Łacińska i Karaiby; otwarcie negocjacji UE – MERCOSUR.
2. Madryt, 2002	Ogłoszenie podpisania układu o stowarzyszeniu między

	UE i Chile; rozpoczęcie realizacji programu ALBAN; zapoczątkowanie projektu wspólnego obszaru szkolnictwa wyższego i wiedzy UE – Ameryka Łacińska i Karaiby.
3. Guadalajara, 2004	Rozpoczęcie realizacji programu EUROsociAL.
4. Wiedeń, 2006	Otwarcie negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu UE – Ameryka Środkowa; otwarcie negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu UE – Wspólnota Andyjska; utworzenie EuroLAT.
5. Lima, 2008	Rozpoczęcie realizacji EUrocLIMA; projekt fundacji UE – Ameryka Łacińska i Karaiby; decyzja o otwarciu zorganizowanego i kompleksowego dialogu w sprawie migracji.

- Wspieranie spójności społecznej

Kraje Ameryki Łacińskiej odgrywają coraz ważniejszą rolę w kształtowaniu nowych, międzynarodowych form zarządzania ekonomicznego i społecznego, a w ostatnich latach zrobiły znaczne postępy pod względem polityki społecznej. Nierówność i wykluczenie społeczne są jednak nadal aktualnymi problemami w regionie. Dlatego też wspieranie spójności społecznej jest istotnym celem politycznym strategicznego partnerstwa od czasu rozpoczęcia projektu na szczycie w Guadalajarze. Wzajemne korzyści płynące z prowadzenia dialogu w takich obszarach jak rozwijanie umiejętności w celu zaspokojenia potrzeb rynku pracy, zatrudnienie młodzieży, zwiększenie ochrony socjalnej i godna praca są oczywiste.

Wiele zrobiono na rzecz wspierania spójności społecznej w regionie. Po szczycie UE – Ameryka Łacińska i Karaiby mającym miejsce w Wiedniu w 2006 r. w roku 2007 otwarto pierwsze forum na temat spójności społecznej. Dużą część środków dostępnych w ramach współpracy WE z Ameryką Łacińską przeznaczono na spójność społeczną. W wyniku działania programów EUROsociAL i URB-AL rozwinęły się również dialog i współpraca władz, instytucji międzynarodowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja owocnie współpracowała z takimi organizacjami jak Międzyamerykański Bank Rozwoju (IDB), Program Rozwoju ONZ (UNDP), Komisja Gospodarcza ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów (ECLAC), Bank Światowy (WB) oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF). Współpraca ta przyniosła znaczący wkład w przygotowawcze i operacyjne działania instytucji międzynarodowych i realizację planów rozwoju w regionie, szczególnie w zakresie ujednolicenia stanowisk i poglądów na kwestię spójności społecznej.

Rozpoczęto dwustronny dialog na temat polityki podatkowej, co powinno przyczynić się do wspierania lepszej redystrybucji dochodów i majątku. Od 2008 r. odbyły się dwa fora wysokiego szczebla UE – Ameryka Łacińska i Karaiby na temat polityki podatkowej. Były one okazją do wymiany doświadczeń oraz pokazały, że współpraca z Komisją w tym obszarze przynosi konkretne rezultaty. Na przykład Urugwaj, przy wsparciu Komisji, w 2007 r. zreformował swój system podatkowy, co przyniosło zwiększenie dochodów i umożliwiło znaczny wzrost nakładów na cele socjalne.

- Zacieśnianie stosunków z partnerami w regionie

Partnerstwo dwustronne wzmacniane jest na dwa sposoby: poprzez zacieśnianie stosunków z podregionami oraz z poszczególnymi krajami.

Zachęcanie do integracji regionalnej jest niezmiennie priorytetem UE w jej stosunkach z Ameryką Łacińską i Karaibami, co widać głównie w kontekście negocjacji w sprawie układów o stowarzyszeniu z podregionami. Negocjacje z Ameryką Środkową przebiegały bez problemów aż do kryzysu politycznego w Hondurasie. Wraz z ustabilizowaniem się sytuacji planuje się ich ponowne podjęcie.

Jeżeli podczas negocjacji pojawiały się trudności, UE proponowała alternatywne rozwiązania w celu wsparcia danych krajów i regionów. W przypadku Wspólnoty Andyjskiej nie udało się zawrzeć międzyregionalnego układu o stowarzyszeniu. Jednak na prośbę niektórych krajów z regionu Andów UE zaoferowała im możliwość zawarcia umowy handlowej o wymiarze regionalnym oraz możliwość przedłużenia umowy o współpracy politycznej z 2003 r.

Po tym jak w 2004 r. zawieszono negocjacje z MERCOSUR-em, osiągnięto postęp w dialogu politycznym i współpracy, rozszerzając program polityczny. UE nadal przywiązuje dużą wagę do ponownego, jak najszybszego wszczęcia negocjacji, również w tych obszarach, gdzie określono ograniczenia, i szuka praktycznych sposobów dalszego wsparcia integracji i wzajemnych połączeń w regionie.

Jednocześnie UE zacieśnia stosunki z poszczególnymi krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Kompleksowe układy z Chile i Meksykiem przyniosły znacznie ściślejsze stosunki dwustronne, silniejsze więzi polityczne, ekonomiczne i handlowe oraz stworzyły warunki do współpracy w wielu obszarach. UE i Chile pracują nad zawarciem stowarzyszenia na rzecz rozwoju i innowacji. Z Brazylią i Meksykiem zawarto partnerstwa strategiczne, które są realizowane w oparciu o ambitne plany działania i pogłębiony dialog. Działania na rzecz zainicjowania dialogu na wysokim szczeblu z Argentyną posunęły się do przodu.

Po wielu latach zastoju w stosunkach z Kubą otwarto dialog polityczny na wysokim szczeblu oraz ponownie nawiązano współpracę na rzecz rozwoju, co może w rezultacie stworzyć warunki do sformalizowania stosunków UE – Kuba w drodze układu.

Od czasu powołania na szczycie w Wiedniu EUROLAT-u (Europejsko-Latynoamerykańskiego Zgromadzenia Parlamentarnego) daje się zauważyć intensywny i dynamiczny dialog parlamentarny. Prowadzono również regularne konsultacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, aby zapewnić ich udział w partnerstwie, a szczególnie w negocjacjach w sprawie układów o stowarzyszeniu.

2.2. Nowe wyzwania

Kontekst, w jakim funkcjonuje partnerstwo, zmienił się od 2005 r. Stał się on bardziej złożony; pojawiły się również nowe problemy ogólnoświatowe, które wymagają rozwiązania.

Oba regiony odczuły poważne skutki niestabilnych cen żywności i towarów, pogorszone przez kryzys gospodarczy i finansowy. Dzięki reformom gospodarczym i stałemu wzrostowi, jaki miał miejsce w ostatnich latach, Ameryka Łacińska jest dziś lepiej przygotowana do tego kryzysu niż w przypadku wcześniejszych zewnętrznych wstrząsów. Kryzys wpłynął jednak również na poziom bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz przekazów pieniężnych płynących do regionu, przy jednoczesnym malejącym eksporcie. Odwrócenie tych tendencji ma ogromne znaczenie dla przywrócenia zaufania do gospodarki oraz poradzenia sobie z obecną sytuacją, unikając, co ważne, zachowań protekcjonistycznych. Znaczące są także

społeczne skutki kryzysu, zwłaszcza dla grup w najtrudniejszej sytuacji społecznej, szczególnie utrudniające wspieranie spójności społecznej w wielu krajach.

Negatywne skutki zmian klimatu są już odczuwalne w Ameryce Łacińskiej i najprawdopodobniej nasilą się w najbliższym dziesięcioleciu. Może to bardzo pogorszyć perspektywy zrównoważonego rozwoju. Ogromna bioróżnorodność i wydajność rolnictwa w Ameryce Łacińskiej są poważnie zagrożone. Jednocześnie wiele krajów Ameryki Łacińskiej jest bardzo ważnymi partnerami w międzynarodowych negocjacjach w sprawie zmian klimatu, a ich kompetencje pozwalają im na prowadzenie we własnych krajach inicjatyw wspierających rozwiązania oparte na technologiach niskoemisyjnych, efektywności energetycznej i energii odnawialnej. Jeśli chodzi o łagodzenie skutków, szczególnie ważną kwestią w regionie jest walka z wylesianiem, która powinna zająć odpowiednio wysokie miejsce na liście priorytetów naszych wspólnych działań i dialogu. Z wyżej wymienionych przyczyn współpraca z Ameryką Łacińską w zakresie przystosowania się do zmian klimatu i łagodzenia ich skutków, nauki i techniki oraz ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych będzie miała ogromne znaczenie.

Od jakiegoś czasu oprócz zwalczania ubóstwa region ten boryka się z kolejnym istotnym problemem, jakim jest przestępczość. Narkotyki, handel ludźmi, zorganizowana przestępczość i przemoc są coraz poważniejszymi problemami zakłócającymi stabilność, bezpieczeństwo, sprawowanie rządów i rozwój dotkniętych nimi krajów i regionów. Rozwiązaniem jest tutaj współpraca wszystkich krajów położonych na głównych szlakach przemytu.

Kolejnym wyzwaniem jest migracja, która jest jednocześnie szansą dla partnerstwa, ponieważ oferuje potencjalne korzyści gospodarcze, społeczne i kulturalne zarówno krajom pochodzenia migrantów, jak i krajom docelowym. Aby stały się one realne, należy odpowiednio zarządzać migracją, mając na uwadze dobro wszystkich krajów i samych migrantów, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka. Ogromne znaczenie ma w tym kontekście zapoczątkowany w czerwcu 2009 r. zorganizowany i kompleksowy dialog dwustronny, szczególnie w związku z rosnącą migracją z krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów do UE. Dialog ten będzie służył wymianie poglądów i pogłębianiu zrozumienia rzeczywistości, problemów i potrzeb drugiej strony. Aby to osiągnąć, dialog będzie musiał objąć wszystkie aspekty migracji w sposób otwarty, zrównoważony i konstruktywny, a obie strony będą musiały wziąć na siebie odpowiedzialność za zarządzanie przepływami migracyjnymi.

Zacieśnianie skutecznej współpracy wielostronnej jest jednocześnie zobowiązaniem i wyzwaniem dla partnerstwa. Należy lepiej wykorzystać połączone siły UE i Ameryki Łacińskiej do rozwiązania wielu problemów ogólnoświatowych, co do których oba regiony mają podobne podejście. Konieczne są większe naciski na scenie międzynarodowej, gdzie oba regiony stanowią około jedną trzecią państw członkowskich ONZ i G20.

3. PERSPEKTYWY: NOWE STRATEGIE, NOWE ODPOWIEDZI

3.1. Zacieśnianie dialogu dwustronnego

- Nie wykorzystano jeszcze w pełni potencjału politycznego szczytów. Można temu zaradzić, sprawiając, aby szczyty były bardziej zorientowane na wyniki. Dialog należy więc skoncentrować wokół celów operacyjnych i sposobów ich osiągnięcia. Szczyty powinny koncentrować się na kilku konkretnych

inicjatywach i być głównym narzędziem planowania współpracy międzyregionalnej.

- Należy przewidzieć pogłębienie dialogu i poprawę koordynacji działań prowadzonych z innymi regionalnymi programami dialogu, takimi jak szczyty iberoamerykańskie, Unia Narodów Południowoamerykańskich (UNASUR), Organizacja Państw Amerykańskich (OPA) itp.

- Należy pogłębić dialog i współpracę strategiczną w niektórych istotnych obszarach ściśle związanych z problemami ogólnoświatowymi, w tym migracją.

- Dialog powinien być kompleksowy i obejmować również społeczeństwo obywatelskie, podmioty o charakterze niepaństwowym, instytucje kulturalne i finansowe itp. Wsparciem powinna służyć w tym kontekście fundacja UE – Ameryka Łacińska i Karaiby

Propozycje:

– Zacieśnienie współpracy makroekonomicznej i finansowej między regionami.

Dalsze ujednolicanie stanowisk w celu lepszego rozwiązywania problemów wywołanych kryzysem, wspieranie światowego handlu i inwestycji, odrzucenie zachowań protekcjonistycznych, a także współpraca w zakresie instrumentów regulacyjnych i nadzorczych w obszarze finansów oraz reformy międzynarodowych instytucji finansowych zgodnie z postanowieniami G20.

– Pogłębianie dialogu w obszarze ochrony środowiska, zmian klimatu i ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych.

W ramach ONZ oraz na innych forach należy prowadzić dialog w celu wypracowania konsensusu oraz umożliwienia skutecznego zawarcia i realizacji umów międzynarodowych, w tym porozumienia w sprawie zmian klimatu z Kopenhagi (grudzień 2009 r.).

– Pogłębianie dialogu w obszarze nauki, badań, szkolnictwa wyższego, technologii i innowacji.

W ramach przygotowań do szczytu w Hiszpanii w 2010 r. należy rozpocząć dialog poświęcony kwestiom naukowo-technicznym z obszaru wiedzy i innowacji, aby umożliwić postęp w rozwoju obszaru wiedzy UE – Ameryka Łacińska i Karaiby[3]. We wzmacnianiu współpracy naukowej i technicznej z krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów pomocne może być utworzone niedawno Strategiczne Forum Współpracy Międzynarodowej (SFIC)[4]. Na V Forum UE – Ameryka Łacińska i Karaiby na szczeblu ministerialnym na temat społeczeństwa informacyjnego w 2010 r. nastąpi przegląd współpracy w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

– Pogłębianie dialogu w obszarze zatrudnienia i spraw społecznych.

---

[3] Kwestia innowacji i wiedzy jest również ważnym punktem szczytu iberoamerykańskiego (Portugalia, listopad 2009 r.).

[4] Forum utworzono w grudniu 2008 r. na 2891. posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności.

Dwustronny dialog polityczny powinien pomóc w realizacji programu godnej pracy, również w zakresie toczącej się ogólnoświatowej debaty na temat wychodzenia z kryzysu i zrównoważonego wzrostu w kontekście społecznym i zatrudnienia, a także w rozwiązaniu najważniejszych problemów polityki zatrudnienia, takich jak dostosowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy, zatrudnienie młodzieży i zwiększenie ochrony socjalnej.

– Zacieśnianie dialogu dwustronnego w obszarze migracji.

Migracją należy zarządzać tak, aby przyniosła jak największe korzyści krajom pochodzenia migrantów i krajom docelowym, jak również samym migrantom. Dialog w tej dziedzinie powinien służyć regularnej wymianie poglądów w celu lepszego zrozumienia rzeczywistości, problemów i potrzeb drugiej strony.

Zalecenia

- Zintensyfikować dialog polityczny poprzez lepsze ukierunkowanie dyskusji na szczytach na konkretne działania.
- Zapewnić spójność między programami szczytów i spotkań na szczeblu ministrów.
- Zacieśnić dialog polityczny w obszarach priorytetowych związanych z problemami ogólnoświatowymi, takimi jak kwestie makroekonomiczne i finansowe, bezpieczeństwo i prawa człowieka, zatrudnienie i sprawy społeczne, środowisko, zmiany klimatu i energia, szkolnictwo wyższe i technologia/innowacje; zacieśnienie tego dialogu to kwestia szczególnie ważna.
- Rozwinąć i wzmocnić mechanizm koordynacji i współpracy w zakresie narkotyków między UE i Ameryką Łacińską i Karaibami oraz kontynuować trwający zorganizowany i kompleksowy dialog w sprawie migracji w sposób otwarty i konstruktywny, zgodnie z ogólnoświatowym podejściem UE do spraw migracji.
- Oprócz zaangażowania w dialog polityczny, przyjąć oddolne podejście operacyjne poprzez zacieśnienie wzajemnych powiązań i współpracy w zakresie wiedzy i innowacji

3.2. Zwiększanie integracji regionalnej i wzajemnych powiązań

- UE powinna potwierdzić swoje zaangażowanie na rzecz integracji regionalnej w Ameryce Łacińskiej poprzez kontynuowanie bieżących negocjacji i wspieranie wysiłków integracyjnych w regionie, w tym powstawanie nowych organizmów instytucyjnych, jak np. UNASUR.
- Aby pobudzić integrację regionalną i uczynić z niej skuteczne narzędzie pobudzania zrównoważonego rozwoju i wzrostu, należy kontynuować wspieranie rozwoju zrównoważonej infrastruktury. Szczególny nacisk należy położyć na wzajemne powiązania. Oznacza to organizację wspólnych inicjatyw i projektów obejmujących sektor publiczny i prywatny oraz instytucje finansowe.

- W tym celu Komisja utworzy Instrument Inwestycyjny dla Ameryki Łacińskiej (LAIF). W ramach tej inicjatywy, inspirowanej sąsiedzkim funduszem inwestycyjnym[5], zgromadzone zostaną zasoby pochodzące z dotacji Wspólnoty oraz ewentualne dodatkowe dotacje z państw członkowskich. Kwoty zadeklarowane w ramach dotychczasowych zobowiązań z budżetu Wspólnoty wynosić będą 100 mln EUR na okres do 2013 r. LAIF, wywierając efekt dźwigni, pozwoli na pozyskanie od instytucji finansowych środków na finansowanie projektów inwestycyjnych przede wszystkim w trzech następujących obszarach:

  i. wzajemnych połączeń i infrastruktury, szczególnie projektów z dziedziny efektywności energetycznej i systemów wykorzystujących energię odnawialną, zrównoważonego transportu i sieci łączności;

  ii. sektora socjalnego i sektora ochrony środowiska, w tym w zakresie przystosowania się do zmian klimatu i łagodzenia ich skutków;

  iii. wspierania wzrostu sektora prywatnego (szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw).

LAIF będzie więc nie tylko odpowiedzią na kryzys, ale również narzędziem wspierania długoterminowego rozwoju poprzez pobudzanie zrównoważonych inwestycji w regionie.

Zalecenia

- Kontynuować negocjacje w sprawie układów o stowarzyszeniu i wspierać wysiłki integracyjne w regionie.
- Przyjąć oddolne podejście wspierające integrację w regionie poprzez zwiększenie wzajemnych połączeń. Utworzyć Instrument Inwestycyjny dla Ameryki Łacińskiej (LAIF).

3.3. Wzmacnianie stosunków dwustronnych: większe uwzględnianie różnorodności

Zdaniem Komisji konieczne są ściślejsze stosunki oraz bardziej zorganizowany i głębszy dialog z poszczególnymi krajami regionu. Powinien on jednak przynieść jakąś wartość dodaną. Aby tak się stało, należy pogłębić dialog i zacieśnić współpracę dwustronną w obszarach wspólnego zainteresowania takich jak energia, transport, badania, nauka i technika, a także dobre zarządzanie w kwestiach podatkowych, gdzie stosunki między dwoma regionami mogłyby być ściślejsze. Oznacza to konieczność dostosowania stosunków dwustronnych do każdej konkretnej sytuacji, aby uzyskać jak największe obopólne korzyści. Takie podejście uzupełnia i wspiera działania na rzecz większej integracji regionalnej.

Zalecenia

- W pełni wykorzystać potencjał istniejących partnerstw strategicznych (z Brazylią i Meksykiem), układów o stowarzyszeniu (z Chile i Meksykiem) oraz dwustronnych umów o współpracy.

---

[5] Innowacyjny mechanizm finansowy mający na celu pozyskanie dodatkowych środków na pokrycie potrzeb inwestycyjnych krajów sąsiadujących z UE na infrastrukturę w obszarze transportu, energii, ochrony środowiska i spraw socjalnych. Fundusz służy wsparciem także sektorowi prywatnemu, np. poprzez operacje z udziałem kapitału zwiększonego ryzyka skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw.

- W odniesieniu do handlu – zakończyć negocjacje na temat włączenia klauzul rozwoju do obowiązujących układów z Chile i Meksykiem.

- Wzmocnić stosunki dwustronne z poszczególnymi krajami w ramach uzupełnienia wsparcia UE dla ugrupowań regionalnych.

3.4. Opracowywanie programów współpracy i dostosowywanie ich do istniejących potrzeb

- Nadrzędnym celem unijnego programu współpracy na rzecz rozwoju jest wyeliminowanie ubóstwa i wspieranie zrównoważonego rozwoju ekonomicznego i społecznego, w tym osiągnięcie milenijnych celów rozwoju. Dotyczy to zarówno krajów Ameryki Łacińskiej, jak i krajów rozwijających się. Cel ten należy jednak dostosować do każdego regionu, ponieważ dotyczy on także kilku krajów o gospodarkach wschodzących oraz krajów o wyższym średnim dochodzie.

- Należy zbadać korzyści płynące ze znacznego zróżnicowania instrumentów i celów współpracy WE na rzecz rozwoju. Koncentrując środki finansowe na najbiedniejszych krajach, UE powinna jednocześnie szukać nowych form współpracy z krajami znajdującymi się na wyższym poziomie rozwoju. Dla wszystkich krajów może to oznaczać uzupełnianie wspólnych wysiłków poprzez przykładanie większej wagi do współpracy w takich obszarach jak zmiany klimatu (przystosowywanie się i łagodzenie skutków), szkolnictwo wyższe, badania nad wielojęzycznością, nauka i technika, w tym efektywność energetyczna i energia odnawialna. Instrument finansowania współpracy z państwami uprzemysłowionymi (ICI+)[6], z którego będą mogły korzystać kraje Ameryki Łacińskiej, powinien ułatwić to podejście.

- UE powinna kontynuować współpracę w obszarze spójności społecznej, zwłaszcza za pomocą zmodernizowanego programu EuroSociAL. Większą wagę należy przykładać do wspierania sieci bezpieczeństwa socjalnego i innych działań przynoszących krótkoterminowe, wymierne rezultaty i dzięki temu przeciwdziałających cykliczności kryzysów gospodarczych. Komisja powinna rozważyć stworzenie większych możliwości partnerstwa instytucjonalnego w ramach toczących się dialogów politycznych (projektów partnerskich, ang. *twinning*)[7]. Powinno to zachęcić do przekazywania *know-how* oraz zwiększyć wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między organami.

- W związku z tym, że niektóre kraje w regionie nawiązały współpracę z biedniejszymi krajami, należy szukać dalszych możliwości współpracy południe-południe oraz współpracy trójstronnej. UE może zaangażować się we współpracę trójstronną z partnerami z Ameryki Łacińskiej i innych regionów, aby połączyć siły i dążyć do zrealizowania milenijnych celów rozwoju oraz aby walczyć z zagrożeniami ponadregionalnymi.

Zalecenia

---

6 Zrewidowany instrument finansowania współpracy z państwami uprzemysłowionymi (zaproponowany przez Komisję Europejską), umożliwiający finansowanie działań niewchodzących w zakres oficjalnej pomocy rozwojowej dla krajów rozwijających się.

7 Projekt partnerski (ang. *twinning*) oznacza wspólny projekt partnerów nastawiony na osiągnięcie konkretnych wyników operacyjnych.

- Opracować programy współpracy z Ameryką Łacińską w zakresie wprowadzania technologii nisko-emisyjnych, zrównoważonego rozwoju, zatrudnienia i lepszego podziału dochodu oraz łagodzenia skutków kryzysu.

- Wykorzystać przegląd śródokresowy do rozważenia większej różnorodności instrumentów i dostosować działania Komisji w zakresie współpracy do różnego rodzaju potrzeb, mianowicie:

  – kontynuować koncentrację środków finansowych podlegających instrumentowi finansowania współpracy na rzecz rozwoju na najbiedniejszych krajach i potrzebach najsłabszych grup społecznych;

  – wzmocnić współpracę, zwłaszcza w dziedzinie spójności społecznej i integracji regionalnej, poprzez koncentrowanie programów na pojawiających się potrzebach i zapewnianie trwalszych rezultatów;

  – dążyć do zacieśnienia współpracy w dziedzinach związanych z wiedzą i innowacjami, takich jak badania naukowe, szkolnictwo wyższe, nauka, technika i energia odnawialna;

  – uwzględniać w programach rozwoju i współpracy kwestie zmian klimatu – zarówno pod względem ich łagodzenia, jak i przystosowywania się do nich, w tym kwestie zapobiegania wylesianiu;

  – rozwijać nowe formy współpracy w ramach instrumentu finansowania współpracy z państwami uprzemysłowionymi (ICI+).

- Zbadać możliwości partnerstwa instytucjonalnego i współpracy trójstronnej w ramach zmodernizowanego programu EUROsociAL.

- Zacieśnić współpracę w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa.

4. KOLEJNY SZCZYT UE – AMERYKA ŁACIŃSKA I KARAIBY, MAJ 2010 R.

Szczyt UE – Ameryka Łacińska i Karaiby w Hiszpanii będzie kolejnym krokiem naprzód w ramach odnowionego strategicznego partnerstwa między dwoma regionami i skupi się na innowacjach i technologii jako sile napędowej zrównoważonego rozwoju i włączenia społecznego. Będzie on także okazją do oceny postępów w realizacji zobowiązań podjętych na poprzednim szczycie, takich jak utworzenie fundacji UE – Ameryka Łacińska i Karaiby mającej na celu pobudzenie debaty na temat wspólnych strategii, działania zachęcające do partnerstwa między regionami i zwiększające jego widoczność oraz dalsze rozwijanie obszaru wiedzy UE – Ameryka Łacińska i Karaiby.

Zalecenia

- W dyskusjach prowadzonych na szczycie uwzględnić wpływ kryzysu, szczególnie na kwestie zatrudnienia i socjalne, oraz zapewnić uzyskanie trwałych rezultatów.

- Utworzyć Instrument Inwestycyjny dla Ameryki Łacińskiej (LAIF).

- Pogłębić dialog i zacieśnić współpracę obu regionów w zakresie technologii niskoemisyjnych i ekologicznych oraz w dziedzinie innowacji poprzez konkretne działania, w tym zwiększanie możliwości instytucjonalnych w zakresie współpracy naukowo-technicznej w regionie.

- Ogłosić utworzenie fundacji UE - Ameryka Łacińska i Karaiby.

- Propagować współpracę w kwestiach leżących we wspólnym interesie Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

5. WNIOSKI

W ciągu ostatnich dziesięciu lat UE i Ameryka Łacińska zobowiązały się do zacieśnienia więzi w ramach strategicznego partnerstwa UE – Ameryka Łacińska i Karaiby. Niniejszy komunikat zawiera zalecenia, których realizacja będzie zależała od wszystkich zainteresowanych stron. Komisja zwraca się do Rady i Parlamentu Europejskiego o przeanalizowanie tych zaleceń, szczególnie w ramach przygotowań do kolejnego szczytu UE – Ameryka Łacińska i Karaiby w Hiszpanii (maj 2010 r.). Komisja sugeruje omówienie niniejszego komunikatu z naszymi partnerami z Ameryki Łacińskiej w ramach pobudzenia debaty nad sposobami wzmocnienia sojuszu UE z Ameryką Łacińską.